

Türk Tıp Tarihi Arkivi

Cilt 2. No. 6. 1937

(Hüzün) ün Mahiyet ve Sebepleri

Ibni Sina

(Hüzün) [1], Nefsani bir elemdir ki sevilen şeyleri bitirmek ve kaybetmekden, aranan ve istenilen şeyleri bulamamak ve elde edememeden ileri gelir. Hiç bir kimse yoktur ki bu sebeplerden yakayı sıyrabilmiş olsun. Çünkü sevdiği şeylerden bir şeyi bitirmemiş ve zayi etmemiş, veya aradığı ve istediği şeylerin hepsini elde etmiş hiç bir kimse bulunamaz. Zira insanın şu alemdeki sevdiği şeylerin hepsi zevale ve bozulmağa maruzdur. Ve hiç birisi sabit değildir. Dünyaya aid matlubatı da yine böyledir. Onlardan sevdiği şeyler gibi zeval ve fesada maruzdur. Çünkü insanın dünyevi matlubatı her halde fani ve zail olan şeylerdir. Amma sabit ve daim olan (Umuru akliye)ye gelince; o hiç bir vakit bitirilmez, gayib ve zayi olmaz. Zira (Umuru akliye)yi gashedecek ne bir elem vardır ve ne de ona bir Afet arız olabilir. Lâkin herkesin alakadar olduğu Umuru dünyeviye (Umuru akliye)nin hilafıdır ki onu korumak olmaz. Bozulmasından, zevalinden, değişmesinden emin olunmaz.

İmdi kendisine (hüzün) arız olmamasını isteyen kimse şunu yapmalıdır :

Dünyaya aid sevdiği ve dünyaya aid aradığı ve istediği şeyleri olduğu gibi zevale mahkûm ve bozulmağa müstaîd ve merhun olarak tasavvur etmek ve bunların tabî'lerinde olmayan sebat, beka, ve devam gibi vasıfları bunlardan beklememek ve aramak ve belki mahbubat ve matlubatının peşinde iken onların tebdilini, intikal ve kuvvetlerini görünce isti'zam etmemek ve çok görmemek.

İşte bu halet kendisinde tahakkuk eden kimse sevdiğini bitirmek ve kaybetmekden mahzun aradığını ve istediğini elde edememekden mağmum olmaz. Belki sevdiği ve istediği şeyleri hacet miktarı alır. Ve onları zayi ettiği ve bulamadığı zaman de müteselli olur.

[1] (Hüzün) kelimesinin mukabili Öz dilimizde (Tasa)dır.

Kütüphanelerimizde eski Yazma Tıp kitapları üzerine nazarı dikkati celbe şayan bir Eser

Dr. A. Süheyl Ünver

İstanbul Kütüphanelerinde orta zamanda büyük Selçuk İmparatorluğu zamanında Arabca telif olunan ve en eski Tıbbi müesseselerimizde çalışan İslâm ve Türk hekimlerine aidiyeti bazı kayıtlarla tebeyyün eden kitablâr az değildir.

Bir def'a bu kitapların iki cihetle kıymeti vardır. 1 — En eski tıbbi yazımlardır. 2 — Hususi ellerde bulunan eserlerin az olmadığı tebarüz etmektedir. Büyük bir tali eseri olarak da bu eserlerin bazıları kütüphanelerimize intikal etmiş bulunuyor.

Bu eser de onlardan biridir. 405 (1015) de yazılmış bir nüshadır. Hattı kufiden bozma ilk nesih yazısıdır. Mürekkebi ve kâğıdı da bu asır mâ'mûlâtındadır. Eser (كتاب الترقى في العطر من الط) ismini taşıyor. İtirda ince san'atkarlık üzerinedir. Alet ve İnbik resimleri mevcut olan bu eser pek kıymetlidir. Kitabın ilk sahifesinde Şamda Türk Emiri Nureddin Şehid'in hastanesi Eczacısı olan Şeyh İshak'ın şu kaydı şayanı dikkattir :

(Bu nüsha Şamdaki Bimaristanı Nüride aşşab Şeyh İshak'ın mülküne intikal etti. Kitab da Kimyayı İtriye aiddir) [*]. Eser Ayasofya kütüphanesinde 3594 numarada kayıtlıdır. Kütüphanelerimizde mevcut Tıp eserlerinin kıymet ve mahiyeti hakkında bir misal olmak üzere gösterilmeğe şayandır. Aynı zamanda bir Türk müessesesi olan Nureddin Hastanesinde bir eczacının ismini öğreniyoruz.

Un Ouvrage intéressant sur les anciens livres médicaux se trouvant dans nos Bibliothèques.

Dr. A. Süheyl Ünver

Il existe dans les bibliothèques d'Istanbul plusieurs livres en arabe appartenant au moyen âge, à la période du grand empire des Sedjucides et traitant de certains faits concernant les médecins musulmans et turcs employés dans nos anciennes institutions médicales.

[*] Değerli Alimimiz Bay İsmail Sâib tercemesi.

Ces livres sont précieux à deux points de vue :

I — Ils sont les plus anciens écrits sur la médecine

II — Ils prouvent que les livres se trouvant chez les particuliers ne sont pas d'un petit nombre.

Cette oeuvre dont la copie date de 405 (1015) est l'un de ces livres qui sont parvenus par hasard jusqu'à nos bibliothèques. L'écriture est de style Nask, modifié du Kûfi. L'encre et le papier sont également des produits de ce siècles. L'ouvrage est intitulé (Kitabül Tereffuk fil Itr minet Tip) et traite des

détails de la chimie aromatique. Il contient en outre des dessins d'instruments et d'alambics très intéressants. On trouve dans les premières pages du livre, une note de cheyh Ishak, pharmacien de l'hôpital de Nourettin Chehid, l'emir ture en Syrie. Selon cette note, cette copie appartient au Cheyh Ishak et le livre traite de la chimie aromatique. [1]

Ce livre se trouve à la bibliothèque de Ayasofya sous le numéro 3594. Il est digne d'être montré comme exemple à l'importance et à la valeur des ouvrages médicaux se trouvant dans nos bibliothèques. Nous apprenons par la même voie le nom d'un pharmacien à l'hôpital Nourettin qui est une institution turque.

[1] Traduction de cette ligue par notre précieux Savant, bay İsmail Saip.